

**การพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลำปาง ลำพูน**
**Development of a Management Model for Student Development Activities
in the Secondary Education Service Area Office Lampang Lamphun**

1. นภัสรา นัตตากุล, 2. สมเกียรติ บุญรอด
1. Naphatsara Nuddakun, 2. Somkeit Boonrawd

1., 2., บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
1., 2., Graduate School, Western University
Author E-Mail: naphatsara1983@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2) สร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) ประเมินรูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี วิธีดำเนินการ มี 3 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสังเคราะห์เอกสาร ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 311 คน ศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 5 คน ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นการยกร่างและตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน และ ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบ และแบบสอบถามความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลำปาง ลำพูน ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ขอบข่ายการบริหาร 4) กระบวนการบริหาร 5) แนวทางการประเมิน และ 6) ปัจจัยความสำเร็จ
2. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบ พบว่า มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก
3. ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ พบว่า มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: 1. การพัฒนารูปแบบ; 2. การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน; 3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน

ABSTRACT

This research article aimed to: 1) study the components and guidelines for managing student development activities, 2) create and validate a management model for student development

activities, and 3) evaluate a management model for student development activities. This research is mixed-methods research. The research method consists of 3 steps as follows: Step 1: Study, synthesizing documents and studying the current status, desired status, and necessity. The sample group consists of 311 school administrators and teachers in secondary schools. The study of guidelines for developing a management model for student development was conducted by interviewing 5 school directors. Step 2: Create and validate a management model for student development activities. This involves drafting and examining the appropriateness of the draft model by 9 experts. Step 3: Evaluate a management model for student development activities by 35 stakeholders. The instruments used for data collection included a questionnaire, an interview, a form to check the suitability of the draft model, and a questionnaire on the feasibility and usefulness of the model. The statistical methods used for data analysis included content analysis, mean, standard deviation, and the priority needs index (PNI).

The research found that:

1. A management model for student development activities in the Secondary Education Service Area Office Lampang Lamphun consisted of 6 components as follows: 1) Principles, 2) Objectives, 3) Scope of management, 4) Process of management, 5) Guidelines for evaluating management, and 6) Success factors.

2. The results of the draft model suitability examination found that the suitability was at a high level.

3. The evaluation of the feasibility and usefulness of the model found that the feasibility was at a high level and the usefulness was at the highest level.

Keywords: 1. Development; 2. Administration of Student Development Activities; 3. The Secondary Education Service Area Office Lampang Lamphun

บทนำ

ปัจจุบันสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว รวมถึงการศึกษา ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและต้นทุนทางสังคมของประเทศ ทุกภาคส่วนจึงต้องร่วมจัดการศึกษา โดยเน้นให้เด็กเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข และมีคุณธรรม อาศัยการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมกับศักยภาพผู้เรียน บูรณาการวิชาต่าง ๆ เพื่อรองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชน จึงจำเป็นต้องกระจายอำนาจการจัดการศึกษาสู่ท้องถิ่นอย่างเต็มรูปแบบในอนาคต อนาคต (ประหยัด พิมพา, 2561)

ในประเทศไทย กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีบทบาทสำคัญต่อการสร้าง “คนดี มีปัญญา และมีความสุข” ตามนโยบายของ สพฐ. อย่างไรก็ตาม ยังคงเผชิญปัญหาหลายประการ เช่น การขาดการวางแผนอย่างเป็นระบบ การขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน และการประเมินที่ไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้กิจกรรมบางส่วนไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยการพัฒนาค้นหาให้มีศักยภาพ คุณภาพ และคุณธรรมจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้แสดงบทบาททางการศึกษาอย่างเต็มที่ ส่งเสริมให้กล้าแสดงออก เป็นตัวของตัวเอง เคารพการตัดสินใจ รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาพัฒนาเพื่อให้เกิดความพัฒนายิ่งขึ้น อีกทั้งได้เปิดโอกาสให้เขาได้แสดงบนเวทีอย่างเต็มที่ในการศึกษา จึงจำเป็นอย่างยิ่งโดยจะต้องมีการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อทำให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวบุคคล นั้นได้รับการพัฒนาและนำไปต่อยอดอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนรู้จักคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และกล้าเผชิญหน้ากับปัญหาที่อยู่ตรงหน้า ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองและจากคนรอบข้าง สามารถปรับตัวให้เปลี่ยนแปลงที่

เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีผลกระทบ รู้จักพึ่งพาตนเอง และสามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข สถานการณ์ในปัจจุบันชี้ให้เห็นประเด็นอันน่าเป็นห่วงจากการพัฒนาที่ขาดสมดุลโดยมุ่งสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ทำให้บุคคลและสังคม รวมทั้งโครงสร้างและกลไกการบริหารและการจัดการต่าง ๆ ปรับตัวไม่ทัน เกิดความไม่สมดุลระหว่างการพัฒนาทางวัตถุกับการพัฒนาทางจิตใจ เกิดความเครียดวิตกกังวลและปรับตัวไม่ทัน เกิดความไม่สมดุลระหว่างการพัฒนาทางวัตถุกับการพัฒนาทางจิตใจ ก่อให้เกิดปัญหานานัปการ โดยเฉพาะต่อเด็กและเยาวชนในวัยเรียน เช่น ปัญหาสุขภาพจิต เกิดความเครียดวิตกกังวลและปรับตัวไม่ทัน การไม่เห็นคุณค่าในตัวเอง การฆ่าตัวตายที่มากขึ้น ปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศ ความรุนแรงหรือการทารุณกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ปัญหายาเสพติด การไม่ประสบความสำเร็จในด้านการเรียนและการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านการศึกษา ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาเยาวชนอันเป็นอนาคตของชาติ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเยาวชน เป็นอนาคตของชาติ โดยมุ่งเสริมสร้างความ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม วินัย ความรับผิดชอบ ค่านิยม และจิตสำนึกเพื่อสังคม รวมถึงการคิดบวกและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นกระบวนการด้วยรูปแบบที่หลากหลายเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนั้น การมีตัวแบบหรือแนวทางที่ดี ช่วยให้ครูสามารถจัดกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย (พระวัชร เทวสิรินาโค, 2563)

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ โดยเน้นการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่หลากหลายและสร้างสรรค์ เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา และส่งเสริมบทบาทของครูและบุคลากรทางการศึกษา ภายใต้งานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ให้สามารถจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล “เรียนดี มีความสุข” ซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ตรงตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา และอารมณ์ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมุ่งพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแนวใหม่ที่สามารถกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ส่งเสริมการพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต และปลูกฝังทักษะการวางแผน รวมทั้งเสริมสร้างมิติใหม่แห่งการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การส่งเสริมทักษะชีวิต ซึ่งเป็นหนึ่งในทักษะสำคัญสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 และเพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลำปาง ลำพูน
- 2) เพื่อสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลำปาง ลำพูน
- 3) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลำปาง ลำพูน

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method) แบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้
 ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลำปาง ลำพูน แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1.1 การศึกษาองค์ประกอบของการพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยการสังเคราะห์เอกสาร แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน โดยการศึกษาหลักการ แนวคิด และสาระสำคัญที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบการศึกษาเอกสาร การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นที่ 1.2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลำปาง ลำพูน ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1,634 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มตามตารางของ Krejcie & Morgan จำนวน 311 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลำปาง ลำพูน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์หาข้อมูลความต้องการจำเป็น เพื่อจัดลำดับข้อมูลในการพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ขั้นที่ 1.3 การศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 5 คน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยเลือกจากโรงเรียนที่ได้รับรางวัลโรงเรียนที่มีผลงานดีเด่นด้านระบบช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนที่ได้รับรางวัล OBEC Award และโรงเรียนพระราชทานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลำปาง ลำพูน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์การศึกษาแนวทางการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลำปาง ลำพูน เป็นการยกร่างและตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลำปาง ลำพูน โดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 2.1 การยกร่างรูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลำปาง ลำพูน นำผลที่ได้จากการศึกษาจากขั้นตอนที่ 1 มายกร่างรูปแบบฯ ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ร่างรูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลำปาง ลำพูน ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายการบริหาร องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหาร องค์ประกอบที่ 5 แนวทางการประเมิน และองค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ

ขั้นที่ 2.2 การตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลำปาง ลำพูน นำข้อมูลที่ได้จากขั้นที่ 2.1 มาตรวจสอบ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเหมาะสมของร่างรูปแบบฯ ด้วยการจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ประกอบด้วย (1) ประเด็นการสนทนากลุ่มเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน (2) แบบประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบการศึกษาการพัฒนา

รูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลำปาง ลำพูน เป็นการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลำปาง ลำพูน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลำปาง ลำพูน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลำปาง ลำพูน

1.1 ผลการศึกษาองค์ประกอบของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยการสังเคราะห์เอกสารพบว่า มีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการวัดและประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านโครงสร้างและกระบวนการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนที่ได้จากกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.41) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการวัดและประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนที่ได้จากกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านโครงสร้างและกระบวนการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามลำดับ สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนที่ได้จากกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านโครงสร้างและกระบวนการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการวัดและประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามลำดับ และพิจารณาค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ในภาพรวมดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) เท่ากับ 0.12 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนที่ได้จากกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($PNI_{modified} = 0.16$) ด้านโครงสร้างและกระบวนการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($PNI_{modified} = 0.14$) ด้านการวัดและประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($PNI_{modified} = 0.06$) และด้านการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($PNI_{modified} = 0.05$) ตามลำดับ

1.3 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 5 คน ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ ประกอบด้วย 1.1 การให้ความสำคัญกับการสร้างคุณค่าแก่นักเรียน 1.2 การนำองค์ความรู้ด้วยองค์ความรู้ 1.3 การมุ่งการทำงานสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ 1.4 การบริหารจัดการองค์กร โดยใช้หลักการองค์กร องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ ประกอบด้วย 2.1 เพื่อพัฒนางานกิจการนักเรียนตามมาตรฐานตัวชี้วัดงานกิจการนักเรียน 2.2 เพื่อสร้างความพึงพอใจให้นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน 2.3 เพื่อยกระดับคุณภาพการดำเนินงานการพัฒนาปรับเปลี่ยนการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ได้มาตรฐาน องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายการบริหาร

ประกอบด้วย 3.1 ด้านการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3.2 ด้านการวัดและประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3.3 ด้านโครงสร้างและกระบวนการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3.4 ด้านการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนที่ได้จากกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหาร ประกอบด้วย 4.1 การกำหนดแนวทาง/วิธีการปฏิบัติงานกิจกรรมนักเรียน 4.2 การนำแนวทาง/วิธีการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไปปฏิบัติ 4.3 การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน 4.4 การรับรอง ตรวจสอบและสรุปผลการปฏิบัติงาน องค์ประกอบที่ 5 แนวทางการประเมิน ประกอบด้วย 5.1 ประเมินกระบวนการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 5.2 ประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมกับบริบทของสถานศึกษา 5.3 ประเมินประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ 5.4 ประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน 5.5 ประเมินความต่อเนื่องและความยั่งยืนของกิจกรรม 5.6 ใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model 5.7 เน้นการประเมินแบบมีส่วนร่วมและเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และองค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ ประกอบด้วย 6.1 นโยบายของผู้บริหารและการขับเคลื่อนการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 6.2 ความรับผิดชอบ ความรู้ความสามารถ รวมถึงทักษะการใช้เทคโนโลยี 6.3 การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 6.4 กระบวนการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของคณะกรรมการ

2. ผลการสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน พบว่า ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายการบริหาร องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหาร องค์ประกอบที่ 5 แนวทางการประเมิน และองค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ และผลการตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการพัฒนากระบวนการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน พบว่า มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.61)

3. ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน พบว่า มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.63) และมีความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.63)

อภิปรายผลการวิจัย

1. รูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายการบริหาร องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหาร องค์ประกอบที่ 5 แนวทางการประเมิน และองค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ ทั้งนี้ เป็นเพราะการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา ถือเป็นกระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาองค์ประกอบที่อยู่นอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียนปกติ ทั้งในด้านบุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ และการดำรงชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนอย่างมีคุณภาพ การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ และสามารถนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพในอนาคตได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนยังมีเป้าหมายในการปลูกฝังระเบียบวินัย สร้างความสงบเรียบร้อยในการอยู่ร่วมกันภายในโรงเรียน และเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนโดยรวม และการเติบโตของผู้เรียนในฐานะพลเมืองที่มีคุณภาพ ดังนั้น รูปแบบการพัฒนาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ทั้ง 6 องค์ประกอบนี้ จึงถือเป็นกรอบแนวทางที่มีศักยภาพในการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริเกษม ศิริลักษณ์ (2564) เรื่อง รูปแบบการบริหารสถาบันอุดมศึกษาในยุคดิจิทัล พบว่า มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ของการบริหาร

สถาบันอุดมศึกษาในยุคดิจิทัล 2) หลักการบริหารสถาบันอุดมศึกษาในยุคดิจิทัล 3) ขอบข่ายภาระงานการบริหารสถาบันอุดมศึกษาในยุคดิจิทัล 4) กระบวนการบริหารสถาบันอุดมศึกษาในยุคดิจิทัล และ 5) แนวทางการประเมินรูปแบบการบริหารสถาบันอุดมศึกษาในยุคดิจิทัล รวมทั้งเงื่อนไขความสำเร็จ โดยมีประเด็นในการอภิปรายแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการ ประกอบด้วย 1.1 หลักการให้ความสำคัญกับการสร้างคุณค่าแก่นักเรียน โดยการสร้างความพึงพอใจ ความไว้วางใจความเชื่อมั่น ความรัก และศรัทธาในการพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและโรงเรียนสื่อสารกันผ่านหลายช่องทาง 1.2 การนำองค์กรด้วยวิสัยทัศน์และองค์ความรู้ การนำองค์กรด้วยองค์ความรู้ (Knowledge-Based Leadership) หมายถึง การใช้ความรู้และข้อมูลเป็นฐานในการตัดสินใจและกำหนดแนวทางการบริหาร 1.3 การมุ่งเน้นการทำงานสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ โดยยึดหลักการทำงานสู่ความเป็นเลิศ (Striving for Excellence) เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพสูงสุดในทุกมิติ และ 1.4 การบริหารจัดการองค์กรโดยใช้หลักการองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยการบริหารจัดการบนข้อมูลที่เป็นจริงและมุ่งสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ (Data-Driven Management & Learning Organization) คือ การใช้ข้อมูลในการตัดสินใจและสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยาณี รัตนบุตร (2564) เรื่อง รูปแบบการบริหารระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า หลักการบริหารจัดการคุณภาพงานกิจการนักเรียน มี 5 ข้อ ได้แก่ 1) การให้ความสำคัญกับการสร้างคุณค่าแก่นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน 2) การนำองค์กรด้วยวิสัยทัศน์ 3) การบริหารองค์กรเชิงระบบ 4) การมุ่งการทำงานสู่ความเป็นเลิศ และ 5) การบริหารจัดการองค์กรบนข้อมูลที่เป็นจริงและทำให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ ประกอบด้วย 2.1 เพื่อพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดของงานกิจการนักเรียน โดยเน้นการพัฒนากระบวนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ ตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด พร้อมทั้งส่งเสริมกระบวนการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง 2.2 เพื่อสร้างความพึงพอใจให้นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนโดยส่งเสริมการสื่อสาร การบริการ และกิจกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการของทุกฝ่าย และ 2.3 เพื่อยกระดับคุณภาพการดำเนินงานการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ได้มาตรฐาน โดยพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามมาตรฐานสากล สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัลยาณี รัตนบุตร (2564) พบว่า วัตถุประสงค์การบริหารคุณภาพงานกิจการนักเรียน มี 3 ข้อ ได้แก่ 1) เพื่อพัฒนางานกิจการนักเรียนตามมาตรฐานตัวชี้วัดงานกิจการนักเรียนอย่างต่อเนื่อง 2) เพื่อสร้างความพึงพอใจให้นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน 3) เพื่อยกระดับคุณภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียนให้ได้มาตรฐานตามมาตรฐานตัวชี้วัดงานกิจการนักเรียน

องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายการบริหาร แต่ละด้านนำมาอภิปรายได้ ดังนี้

3.1 ด้านการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย 3.1.1 กำหนดกรอบแนวคิด หลักการ และทิศทางของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ชัดเจน สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา 3.1.2 ส่งเสริมให้มีการกำหนดวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน ครอบคลุมผลลัพธ์ที่คาดหวังทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของผู้เรียน 3.1.3 มีการจัดตั้งคณะกรรมการหรือทีมงานที่รับผิดชอบ มอบหมายภารกิจอย่างเหมาะสม 3.1.4 ดำเนินการกำกับ ดูแล ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 3.1.5 ครูดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 3.1.6 สถานศึกษาสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เพื่อร่วมจัดกิจกรรมอย่างมีคุณภาพ 3.1.7 จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ ครอบคลุมกิจกรรมในทุกด้าน และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน และ 3.1.8 สถานศึกษามีสื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่เหมาะสม ทันสมัย เพียงพอสำหรับใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์จักร พร้าวโรสง (2566) เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทาง

การศึกษา พบว่า การพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สถานศึกษาควรดำเนินการ ดังนี้

- 1) วางแผนกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของงานกิจการนักเรียนอย่างชัดเจน และนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม
- 2) สร้างความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีส่วนร่วมในกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 3) จัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน โดยสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียน
- 4) ดำเนินการประเมินผลการจัดกิจกรรมและเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนเพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงการบริหารงานกิจการต่อไป

3.2 ด้านการวัดและประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย 3.2.1 ดำเนินการติดตามและประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามกรอบหลักสูตรที่กำหนดไว้เพื่อให้กิจกรรมต่าง ๆ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา 3.2.2 สรุปผลการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และรายงานผลต่อผู้บริหารและคณะกรรมการเพื่อให้การประเมินผลมีความโปร่งใส 3.2.3 นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลกิจกรรมมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนากิจกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพของกิจกรรมในอนาคต 3.2.4 การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งภายในและภายนอก 3.2.5 รายงานผลการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่อคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อให้มีการติดตามและตรวจสอบผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง 3.2.6 ใช้การประเมินที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริงของผู้เรียน และ 3.2.7 ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กวีรัตน์ เมฆแสน และ วจี ปัญญาใส (2565) เรื่อง แนวทางการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน ด้านทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 พบว่า ด้านการวัดและประเมินผล ให้มีการวัดประเมินผลตามสภาพจริง และสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน กำกับ ติดตาม การวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบ พัฒนาและสร้างความเข้าใจในการออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผล นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพื่อให้การวัดผลและประเมินผลรายบุคคลดำเนินการอย่างเป็นระบบ

3.3 ด้านโครงสร้างและกระบวนการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย 3.3.1 กำหนดโครงสร้างการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ชัดเจนและเป็นระบบ 3.3.2 การศึกษาหลักสูตรและการจัดทำแผนกิจกรรมควรทำให้สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนในทุกด้านและมีการวางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน 3.3.3 บุคลากรทุกคนต้องมีบทบาทที่ชัดเจนในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3.3.4 กำหนดรูปแบบการจัดกลุ่มผู้เรียนที่เหมาะสมตามลักษณะของกิจกรรม 3.3.5 จัดการเรียนรู้ที่สร้างบรรยากาศที่ดี มีความสุข โดยการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ 3.3.6 มีการนำแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมไปปฏิบัติจริงตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ 3.3.7 การวางแผนและกำหนดวิธีการทำงานที่ชัดเจนและเหมาะสม 3.3.8 ครูผู้สอนควรมีความรู้และความสามารถในการจัดการเรียนรู้กิจกรรมที่เสริมสร้างทักษะการทำงานให้แก่ผู้เรียน 3.3.9 กำหนดกรอบการดำเนินงานที่ชัดเจนและเป็นระบบ และ 3.3.10 ครูควรจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสลงมือคิดและแก้ปัญหาด้วยตนเอง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัลยาณี รัตนบุตร (2564) พบว่า การบริหารคุณภาพงานกิจการนักเรียนให้ได้ประสบความสำเร็จนั้น การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์คณะบุคคล ทั้งคณะกรรมการบริหารคุณภาพงานกิจการนักเรียน และคณะกรรมการดำเนินงานบริหารคุณภาพงานกิจการนักเรียน จำเป็นอย่างยิ่งที่ช่วยกันส่งเสริมและพัฒนางานกิจการนักเรียนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ตามบทบาทหน้าที่ขององค์คณะบุคคลแต่ละคณะที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน ดังนั้น สถานศึกษาที่ต้องการให้การบริหารงานกิจการนักเรียนมีการดำเนินงานที่มีคุณภาพ จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดโครงสร้างขององค์คณะบุคคลและบทบาทหน้าที่ของงานกิจการนักเรียนไว้ให้ชัดเจน จึงจะส่งผลให้มีการดำเนินงานที่มีส่วนร่วมและพัฒนางานอย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้การพัฒนางานกิจการนักเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งการกำหนดบทบาทหน้าที่ขององค์คณะบุคคลไว้อย่างชัดเจนส่งผลให้คณะกรรมการดำเนินงานได้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3.4 ด้านการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนที่ได้จากกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย 3.4.1 ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และนำคุณค่าของกิจกรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิตจริง 3.4.2 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและทักษะที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้และการเตรียมตัวสำหรับอาชีพในอนาคต 3.4.3 ผู้เรียนสามารถเรียนรู้การคิดและแก้ปัญหาด้วยตนเอง 3.4.4 เสริมสร้างจิตอาสาและจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคมและชุมชน 3.4.5 ผู้เรียนสามารถจัดการตนเองและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขในสังคม และ 3.4.6 ผู้เรียนรู้จักการรับผิดชอบและเสียสละเพื่อประโยชน์ของโรงเรียน สังคม และชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญวิทย์ หมุนอุดม (2565) เรื่อง การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเมืองกลางประชานุกูล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 พบว่า แนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน คือ 1) เสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยแทรกในกระบวนการเรียนการสอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) เสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) เสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยผ่านโครงการ และ 4) เสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยผ่านกิจวัตรประจำวัน

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหาร ประกอบด้วย 4.1 การกำหนดแนวทาง/วิธีการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน โดยวางแผนและกำหนดวิธีการทำงานที่ชัดเจนและเหมาะสม 4.2 การนำแนวทาง/วิธีการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไปปฏิบัติ โดยนำแนวทางที่กำหนดไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง 4.3 การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน โดยตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานเพื่อประเมินความสำเร็จ 4.4 การรับรอง ตรวจสอบและสรุปผลการปฏิบัติงาน โดยตรวจสอบความถูกต้องและสรุปผลการทำงาน 4.5 การปรับปรุงการทำงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยปรับเปลี่ยนและพัฒนาวิธีการทำงานให้ดีขึ้น และ 4.6 การจัดทำรอบการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยกำหนดกรอบแนวทางการทำงานที่ชัดเจนและเป็นระบบ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัลยาณี รัตนบุตร (2564) พบว่า กระบวนการบริหารระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียน ดำเนินงานด้วยระบบคุณภาพ PDCA ทั้งนี้ เป็นเพราะการดำเนินงานกิจการนักเรียน เป็นงานที่ต้องส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ดีและมีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง รวมถึงในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน จำเป็นต้องมีการวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบและการรายงานในทุกขั้นตอน เพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินงานที่มีผลกระทบต่อการพัฒนานักเรียนโดยตรง ดังนั้น สถานศึกษาจำเป็นต้องมีกระบวนการและมีวิธีการพัฒนาระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียนให้คณะกรรมการดำเนินงานมีแนวทางในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้การพัฒนางานกิจการนักเรียนให้มีคุณภาพ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วริยา สายสว่าง (2566) เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคสกลนคร พบว่า การวางแผนงานกิจการนักเรียนมีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ มีแนวทาง ดังนี้ 1) การวางแผน (P) 2) การดำเนินงานตามแผน (D) 3) การติดตามประเมินผล (C) และ 4) การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A) นอกจากนี้ การดำเนินงานกิจการนักเรียนเป็นงานที่ต้องส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณสมบัติที่ดีและมีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาจำเป็นต้องมีกระบวนการและมีวิธีการพัฒนาระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียน ให้คณะกรรมการดำเนินงานมีแนวทางอย่างเป็นระบบ จะส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น และที่สำคัญคณะกรรมการดำเนินงานต้องมีการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อเป็นการขับเคลื่อนงานกิจการนักเรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมเกียรติ บุญรอด (2566) เรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตรวจราชการที่ 18 พบว่า การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิภาพนั้น ต้องมีการสร้างภาวะผู้นำร่วม โดยกระจายบทบาทผู้นำสู่บุคลากร ส่งเสริมครูแกนนำให้เป็นผู้นำทีม และกระตุ้นให้ครูทุกคนเกิดภาวะผู้นำในตนเอง เพื่อการขับเคลื่อนชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทั้งนี้ ภาวะผู้นำมีบทบาทสำคัญในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยผู้บริหารควรสนับสนุนการกระจายภาวะผู้นำแก่ครูแกนนำและครูผู้สอน เพื่อให้เกิดพลังขับเคลื่อนทางวิชาชีพอย่างเต็มที่

องค์ประกอบที่ 5 แนวทางการประเมิน ประกอบด้วย 5.1 ประเมินกระบวนการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พิจารณาการวางแผน การดำเนินงาน การควบคุม และการติดตามประเมินผลกิจกรรม 5.2 ประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมกับบริบทของสถานศึกษา ตรวจสอบความสอดคล้องกับหลักสูตร จุดเน้นของโรงเรียน และความต้องการของผู้เรียน พิจารณาความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา 5.3 ประเมินประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ ประเมินการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เช่น งบประมาณ เวลา บุคลากร และสถานที่ และตรวจสอบระบบการบริหารงาน การมีส่วนร่วมของครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน 5.4 ประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ประเมินพัฒนาการของนักเรียนในด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทักษะชีวิต และการอยู่ร่วมกันในสังคม 5.5 ประเมินความต่อเนื่องและความยั่งยืนของกิจกรรม พิจารณาการสานต่อกิจกรรม การนำผลการประเมินไปปรับใช้ และความสามารถในการพัฒนาต่อยอดกิจกรรมในอนาคต 5.6 ใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ได้แก่ 5.6.1 Context: วิเคราะห์ความต้องการและบริบทของสถานศึกษา 5.6.2 Input: ตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากร 5.6.3 Process: ประเมินขั้นตอนและวิธีดำเนินการกิจกรรม 5.6.4 Product: ประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากกิจกรรม และ 5.7 เน้นการประเมินแบบมีส่วนร่วมและเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน เช่น การสะท้อนความคิดเห็น หรือให้ข้อเสนอแนะ รับฟังความคิดเห็นจากครู ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลรัตน์ โกพลรัตน์ (2556) ที่ได้ศึกษาแนวทางการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 พบว่า ให้มีการตรวจสอบติดตามผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ มีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีที่หลากหลาย จัดทำสมุดบันทึกการพัฒนาผู้เรียนเพื่อรายงานและสรุปผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รายงานผลต่อผู้บริหารให้ทราบถึงผลการดำเนินงาน และการนำผลมาปรับปรุงพัฒนา

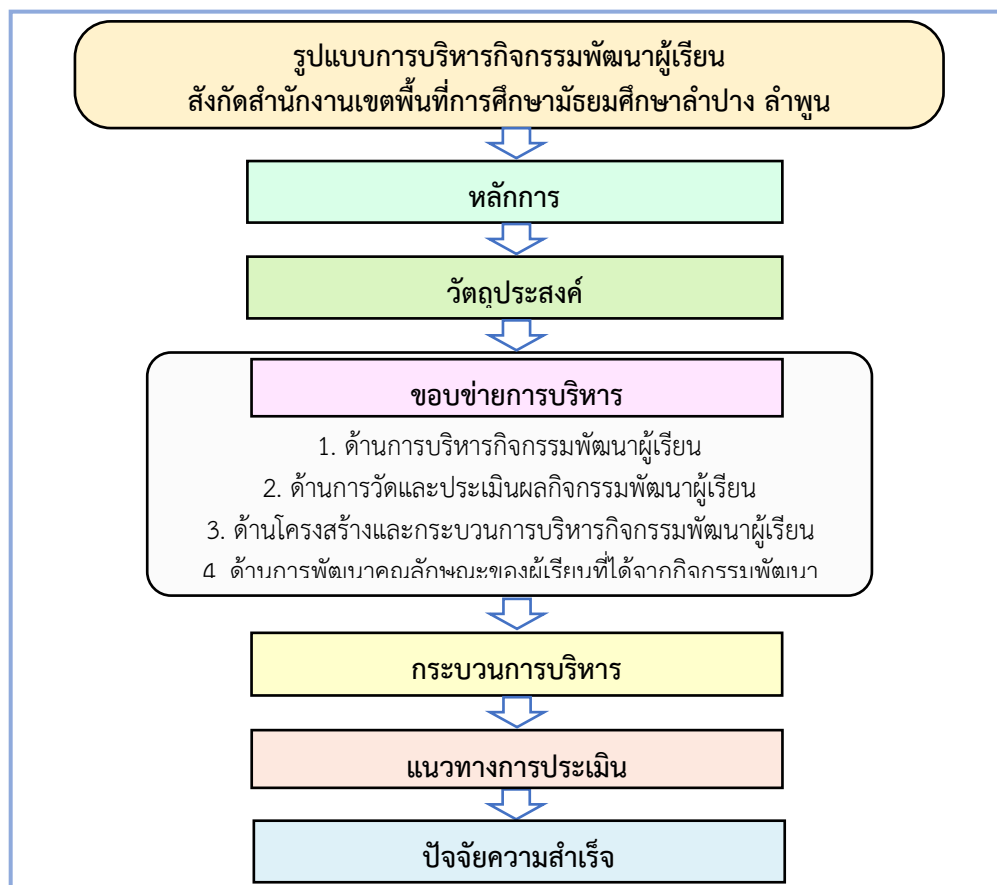
องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ ประกอบด้วย 6.1 นโยบายของผู้บริหารและการขับเคลื่อนการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจน โดยการสนับสนุนด้านงบประมาณ บุคลากร เครื่องมือ ในการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างเพียงพอ 6.2 ความรับผิดชอบ ความรู้ ความสามารถ รวมถึงทักษะการใช้เทคโนโลยีของผู้ปฏิบัติงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 6.3 การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยการร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานเพื่อผลสำเร็จ และ 6.4 กระบวนการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของคณะกรรมการดำเนินงานบริหาร สอดคล้องกับงานวิจัยของ อารงค์ จันทฤทธิ์ และคณะ (2566) เรื่อง รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า ผลการศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบและแนวทางการบริหารที่ประสบความสำเร็จ มี 4 องค์ประกอบ คือ 1) ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วม 2) ผู้มีส่วนร่วมการบริหารความปลอดภัยในสถานศึกษา 3) ขอบข่ายความปลอดภัยในสถานศึกษา 4) กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม อันได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการนิเทศด้านปัจจัยการบริหาร และการมีส่วนร่วมการประเมินผล เพื่อสะท้อนผลในการพัฒนาจุดที่ควรพัฒนาเพื่อนำข้อมูลมาวางแผนปรับปรุงเรื่องการบริหารต่อไป

2. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการพัฒนาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน พบว่า ร่างรูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน มีผลการประเมินความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ สะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความชัดเจน ครอบคลุม สามารถนำไปใช้ได้จริง และตอบสนองต่อความต้องการของสถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรสา ทรงศรี (2558) เรื่อง รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า รูปแบบบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ด้านความเหมาะสม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลำปาง ลำพูน พบว่า ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก และมีความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เนื่องจากรูปแบบดังกล่าวมีหลักการในการพัฒนาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ชัดเจน ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษา การพัฒนารูปแบบยังอยู่ภายใต้กรอบแนวคิดการบริหารคุณภาพตามวงจร PDCA ซึ่งช่วยส่งเสริมให้เกิดกระบวนการบริหารที่เป็นระบบ มีการวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบ และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังได้รับการตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความน่าเชื่อถือ และสามารถประยุกต์ใช้ได้จริงในบริบทของสถานศึกษา ส่งผลให้รูปแบบดังกล่าวมีความเหมาะสมในการนำไปสู่การพัฒนาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัลยาณี รัตนบุตร (2564) พบว่า ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีผลการประเมินความเป็นไปได้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการประเมินความเป็นประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

รูปแบบการบริหารงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ขอบข่ายการบริหาร 4) กระบวนการบริหาร 5) แนวทางการประเมิน และ 6) ปัจจัยความสำเร็จ รูปแบบมีความเหมาะสมความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ในการนำไปสู่การปฏิบัติ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในบริบทของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาต่อไป เป็นแสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ตามการทบทวนวรรณกรรมที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้นมาใหม่ ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

สรุป

รูปแบบการบริหารงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายการบริหาร องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหาร องค์ประกอบที่ 5 แนวทางการประเมิน และองค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบ พบว่า มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ พบว่า มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก และมีความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ควรสนับสนุนการขยายผลรูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ได้จากงานวิจัยไปยังเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ ที่มีบริบทใกล้เคียง โดยจัดให้มีการอบรม สื่อสารทำความเข้าใจ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการนำไปใช้จริงอย่างต่อเนื่อง

2. กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถนำผลวิจัยไปใช้ในการออกแบบนโยบายหรือแนวทางปฏิบัติที่ส่งเสริมการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารที่ตอบสนองต่อบริบทของพื้นที่อย่างหลากหลาย และสามารถปรับประยุกต์ใช้ได้ สถานการณ์การศึกษาที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนานวัตกรรมการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

2. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- กวีรัตน์ เมฆแสน และวชิ ปัญญาใส. (2565). แนวทางการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2. *Journal of Modern Learning Development*, 8(3), 51-68. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jomld/article/view/259459>
- กัลยาณี รัตนบุตร. (2564). รูปแบบการบริหารระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยนเรศวร. NU Intellectual Repository. <http://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/handle/123456789/4059>

- ชาญวิทย์ หนูนอุดม. (2565). การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเมืองกลางประชานุกูล สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. *วารสารบัณฑิตสาเกตปริทรรศน์*, 7(1), 103-114. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/saketreview/article/view/254909>
- อัครัง จันทรฤทธิ์, สกิตพร เขาวนชัย, และฉลอง ชาตรุประชีวิน. (2566). รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 9(9), 778-792. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/269600>
- ประหยัด พิมพา. (2561). การศึกษาไทยในปัจจุบัน. *วารสารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด*, 7(1), 242-249. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/AJMBU/article/view/197302>
- พระวัชร เทวสินาค (เลขาลักษณ์). (2563). รูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักพุทธธรรมสำหรับนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย]. MCU Digital Collections. <https://e-thesis.mcu.ac.th/thesis/2452>
- พัชร์จักร พรวัวไธสง. (2566). แนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช]. STOU IR at Sukhothai Thammathirat Open University. <https://ir.stou.ac.th/handle/123456789/13848>
- วริยา สายสว่าง. (2566). การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพเดมมิง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม]. DSpace at Mahasarakham University. <http://202.28.34.124/dspace/handle/123456789/2096>
- วิไลรัตน์ โกพลรัตน์. (2556). การดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยนครพนม.
- ศิริเกษม ศิริลักษณ์. (2564). รูปแบบการบริหารสถาบันอุดมศึกษาในยุคดิจิทัล [วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร]. NU Intellectual Repository. <http://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/handle/123456789/5024>
- สมเกียรติ บุญรอด. (2566). รูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตรวจราชการที่ 18. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 17(1), 56-72. <https://doi.org/10.14456/psruhss.2023.5>
- อรสา ทรงศรี. (2558). รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.